

04 OKT 2001

Projectbureau Zeeweringen
t.a.v. [REDACTED]
Postbus 114
4460 AC Goes

PROJECTBUREAU ZEEWERINGEN	ACTIE	INFO
PROJECTLEIDER		X
SECRETARISSE		
PROJECTSECRETARIS		X
MEDEWERKER FINANCIËN		
MEDEWERKER KWALITEIT		
TEAMLEIDER ONTWERP		X
HOOFD UITVOERING		
COÖRDINATOR / BESTEKSCHRIFVER		
[REDACTED]		X
[REDACTED]		X
[REDACTED]		
[REDACTED]		
[REDACTED]		
ARCHIEF PZDB-B-01904		X
CIRCULATIE MAP		

uw brief van 13-09-2001
uw kenmerk PZDT-V-01263
ons kenmerk -
datum 2-10-2001
onderwerp Reactie op voorontwerpplan dijkvak Zuidwatering
doorkiesnummer [REDACTED]
bijlagen 2

Geachte [REDACTED]

Hierbij ontvangt u mijn reactie op het voorontwerpplan dijkvak Zuidwatering.

Allereerst bedankt voor het duidelijke verslag van de bespreking op 11 september jl. Ik heb uw mail, het verslag en het voorontwerpplan gelezen en kom tot de volgende advisering zoals aangegeven in de bijlage. Mijn advies is gebaseerd op de landschapsvisie Zeeweringen Westerschelde en de actualisatie van die landschapsvisie. Voor de compleetheid heb ik ook het advies van 27 juli jl. bijgevoegd.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u vragen hebben dan kunt u mij bellen, telefoon [REDACTED]

Met vriendelijke groet,

[REDACTED SIGNATURE]

Landschapsvormgever DLG Zeeland

Dienst Landelijk Gebied
provinciaal kantoor
Zeeland
Westsingel 58
Postadres: postbus 6
4460 AA Goes
Telefoon: 0113-237911
Fax: 0113-237350

005556 2001 PZDB-B-01064

Voors|Reactie op voorontwerpplan dijkvak Zuidwaterin

Advies landschappelijke vormgeving Zeeweringen Westerschelde

Dijkvak: Zuidwatering

Datum: 27 juli 2001

Door: [REDACTED] Dienst Landelijk Gebied

Aanleiding

In 1996 is een begin gemaakt met de versterking van de zeeweringen langs de Westerschelde. Door Rijkswaterstaat werd geconstateerd dat bij de werkzaamheden verschillen in de vormgeving optraden tussen de dijkvakken waaruit de zeewering bestaat. Daarom is aan de Dienst Landelijk Gebied (DLG) gevraagd een landschapsvisie op de zeeweringen van de Westerschelde op te stellen. Deze is in november 1998 vastgesteld door het projectbureau Zeeweringen.

Vanaf dit moment wordt bij elk op te stellen bestek voor de aanpassing van de zeeweringen van de Westerschelde rekening gehouden met de adviezen uit de landschapsvisie.

Landschapsvisie

Het landschap op en rond de zeewering wordt bepaald door de Westerschelde en door de zeewering zelf, die zich als een continu lijnvormig element door het landschap beweegt. Uit de landschapsvisie blijkt dat de continuïteit wordt bepaald door:

- *De waterdynamiek;*
- *De vegetatie;*
- *De historische dijkopbouw;*
- *De waterkerende functie.*

Het continue, lijnvormige kenmerk van de zeewering dreigt echter te verdwijnen. Op basis van technische randvoorwaarden, de (min of meer toevallige) beschikbaarheid van het materiaal en de aanwezige natuurwaarden en -potenties en administratieve grenzen worden verschillende typen bekledingsmaterialen toegepast. Hierdoor treden grote verschillen op binnen dijkvakken en tussen de dijkvakken onderling.

De landschapsvisie geeft aan hoe bij de aanpassingen van de glooiingen aantasting van het beeld voorkomen/beperkt kan worden. Het beeld bestaat uit een horizontale zonering van bekledingsmaterialen op het dijklichaam en is tot stand gekomen door het patroon van bekledingsmaterialen te laten 'reageren' op de eerder genoemde aspecten.

Het advies komt in het kort neer op de volgende punten:

1. Het benadrukken van de horizontale opbouw door het toepassen van verschillende materialen in de onder- en de boventafel;
2. Donkere materialen gebruiken in de ondertafel;
3. Lichte materialen gebruiken in de boventafel;
4. Verticale overgangen beperken en zo min mogelijk in de boven- en ondertafel laten samenvallen;
5. Onderhoudspad niet met asfalt verharderen, maar bijvoorbeeld met betonblokken, om zo min mogelijk de grasberm te onderbreken;
6. In de landschapsvisie genoemde cultuurhistorische en recreatieve elementen krijgen extra aandacht;
7. Het afstrooien van de bovenste 4 meter van de glooiing met grond voor de sneller vestiging van grassen;

Advies landschappelijke vormgeving Zeeweringen Westerschelde

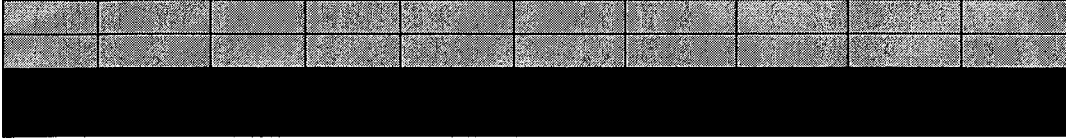
Dijkvak: Zuidwatering

Datum: 27 juli 2001

Door: [REDACTED] Dienst Landelijk Gebied

Voorgesteld landschapsbeeld (vereenvoudigd)

Dijkvak Zuidwatering

Het dijkvak Zuidwatering is in drie delen onderverdeeld: haven, tussenstuk en Rammekenshoek. Het deel haven heeft een industrieel karakter door de langs varende schepen en veerponten en door de windmolens die hier zijn geplaatst. Binnendijs liggen hier echter ook cultuurhistorische elementen inde voor van een Kazemat en het voormalige fort de Ruijter.

Het midden stuk is een 'normale' zeewering. Opvallend zijn hier de nollen en strekdammen en de uitwateringssluis bij de spuikom.

Rammekenshoek is een gebied met hoge natuur- en cultuurhistorische waarden. Hier liggen de voormalige forten Zoutman en Rammekenshoek. Bovendien ligt hier het buitendijs natuurcompensatie gebied Rammekensduinen.

Voor het gehele dijkvak geldt dat de ondertafel grotendeels is uitgevoerd in basalt en de boventafel in betonblokken. Het dijkvak heeft recreatieve betekenis door het fietspad op het onderhoudspad en de recreatieve voorzieningen bij de haven en Rammekenshoek.

Het dijkvak heeft daarmee een grote cultuurhistorische en recreatieve betekenis en de plaatselijk hoge natuurwaarden. Het advies luidt daarom:

1. Ondertafel uitvoeren in Basalt;
2. Boventafel uitvoeren in gekantelde betonblokken, of eventueel betonzuilen;
3. Dammen en nollen sparen door de glooiing achterlangs door te trekken;
4. Gehele sluis in basalt uitvoeren en houten palen langs onderhoudspad handhaven;
5. Afstrooien van de bovenste 4 meter van de glooiing met grond voor de snellere vestiging van grassen.

Advies landschappelijke vormgeving Zeeweringen Westerschelde

Dijkvak: Zuidwatering

Datum: 02 oktober 2001

Door: [REDACTED] Dienst Landelijk Gebied

Reactie op voorkeursvariant gedeelte Zuidwatering.

Algemeen advies:

- Scheiding boven- en ondertafel structureren en zichtbaar maken op 4.70 m + NAP;
- Bovenafel betonzuilen in grijs (geldt ook voor eco-toplaag);
- Ondertafel betonzuilen met zwarte toplaag (geldt ook voor eco-toplaag);
- Breuksteen moet ook zwart zijn om aan te sluiten bij donkere kleur ondertafel;
- Asphalt (no. 1, figuur 4: glooiingskaart, ontwerp) alleen op vlakke deel (niet over en in talud) en instrooien met grijs grind;
- Handhaven en ongewijzigd laten van dammen en de voormalige uitwateringslus t.h.v. dp 751 – dp 752.

Advies per dwarsprofiel in detail:

Dwars-profiel	Situering (dp)	Constructie boventafel	Constructie ondertafel
1	719 + 19 – 721 + 12	Betonzuilen (vanaf 4.70 m, grijs)	Betonzuilen (tot 4.70 m, zwart)
2	721 + 12 – 730 + 14	Betonzuilen (vanaf 4.70 m, grijs)	Betonzuilen (tot 4.70 m, zwart) en stortsteen (zwart of onder zand (op termijn))
3	730 + 14 – 736 + 31	Betonzuilen (vanaf 4.70 m, grijs)	n.v.t.
4	736 + 31 – 740 + 50	Betonzuilen (vanaf 4.70 m, grijs)	Betonzuilen (tot 4.70 m, zwart); overlagen tot NAP + 2.00 m met breuksteen (zwart) niet vol en zat gepenetreerd met (giet)asfalt
5	740 + 50 – 744	Betonzuilen (vanaf 4.70 m, grijs)	Betonzuilen (tot 4.70 m, zwart); overlagen tot NAP + 2.00 m met breuksteen (zwart) niet vol en zat gepenetreerd met (giet)asfalt
6	744 – 746	Betonzuilen (vanaf 4.70 m, grijs)	Betonzuilen (tot 4.70 m, zwart); overlagen tot NAP + 2.00 m met breuksteen (zwart) niet vol en zat gepenetreerd met (giet)asfalt (tot dp 745 + 45)
7	746 – 747 + 50	Betonzuilen (vanaf 4.70 m, grijs)	Betonzuilen (tot 4.70 m, zwart)
8	747 + 50 – 749	Betonzuilen (vanaf 4.70 m, grijs)	Betonzuilen (tot 4.70 m, zwart)
9	749 + 43 – 751 + 20	Betonzuilen (vanaf 4.70 m, grijs)	Betonzuilen (tot 4.70 m, zwart); overlagen van de doornikse steen tot NAP + 2.00 m met breuksteen (zwart) niet vol en zat gepenetreerd met (giet)asfalt

Advies landschappelijke vormgeving Zeeweringen Westerschelde

Dijkvak: Zuidwatering

Datum: 02 oktober 2001

Door: XXXXXXXXXX Dienst Landelijk Gebied

9b	751 + 20 - 751 + 92	Betonzuilen (vanaf 4.70 m, grijs)	Ondertafel nader detailleren (let op materiaal en kleur: zwart)
10	751 + 92 - 754	Betonzuilen (vanaf 4.70 m, grijs)	Betonzuilen (tot 4.70 m, zwart)
11	754 - 756	Betonzuilen (vanaf 4.70 m, grijs)	Betonzuilen (tot 4.70 m, zwart)
12	756 - 758 + 43	Betonzuilen (vanaf 4.70 m, grijs)	Betonzuilen (tot 4.70 m, zwart)
13	758 + 43 - 758 + 80	Betonzuilen (vanaf 4.70 m, grijs)	De doornikse steen vervangen door breuksteen (zwart) vol en zat gepenetreerd met gietasfalt
14	758 + 80 - 762 + 90	Betonzuilen met eco-toplaag (vanaf 4.70 m, grijs)	Betonzuilen met eco-toplaag (tot 4.70 m, zwart)